

7_Rävlyckan-Rävmarken_FlyslippmedutstyrtashåndmogaksjonLøytnantensstabskonferansevarvellykket_Foto_ErlingJohansen.tif

RÄVLYCKAN i RÄVMARKEN ett besöksmål i ØKOMUSEUM GRÆNSLAND

**Den norske motståndskamp-
en tog många vägar under den
tyska ockupationen av Norge
1940-1945. Ett nätverk av stigar
från Norge till Sverige blev an-
vänt av olika motståndsgrup-
per – kurirer och grænsloser som**

hjalp flyktinger tryckt över svenska grænsen, förutan Milorg som var en del av den norske Hjemmefronten. Och på svensk sida blev det många som hjalp dom norske flyktingarna.

VÆGEN DIT - LANDSKAPET

Från Dals Ed går väg nr. 2183 mot Klevmarken och Nössemark. Efter knappt 15 km ligger f.d. Betaniakapellet på vänster sida, byggt 1920. Rævmarkens byalag övertog huset 1982 och förvandlade det till bygdegård. Missionshuset fick då det nya namnet Rævlyckan. Här är idag ortens samlingsplats. Informationsskylt berättar också en annan historia – från krigets dagar.

BASEN FÖR MOTSTÅNDSMÆNNEN

Här i Rævmarken låg en av norske Milorgs 14 hemliga militära baser på svenskt territorium under januari – maj 1945. På vinden gömdes vapen som släppts ned över Rævmarken av engelska flygplan. I kyrksalen sov tre milorg-soldater på altaravsatsen och i köket fanns vapenverkstad. Ytterligare sex milorg-soldater bodde i ett torp i Rævmarken. Officiellt var de skogshuggare. I realiteten var de norske vapeninstruktörer som sköt in vapen och förberedde gerillakrig mot den tyska ockupationsmakten i Østfold. Rævmarkens skytteföreningsskjutbana, som ligger en bit in i skogen, var träningsplats för de norske motståndsmænnen.

Under andra världskriget 1940-1945 leddes Hjemmefronten av norske exilregeringen i London via norske legationen i Stockholm. I samarbete med svenska försvarsstabens underrättelsetjänst C-byrå och dess västsvenska avdelning M-gruppen organiserades 28 illegala smuggellinjer över norske grænsen i Dalsland och Bohuslän. Av dessa gick 18 stycken över Ed varav de två viktigaste gånglinjerna gick över Rævmarken.

I NATTENS MÖRKER ...

På de två smuggellinjerna över grænsen via Rævmarken vid Bodalsviken respektive Lysvattnet bars vapen, pengar, mediciner, mat, post osv. av norske kurirer som ingick i organiserade kurirkedjor på norske sidan. Det var Rævmarkenbornas gamla gångstigar till Halden som togs i bruk igen. M-gruppens militärer ansvarade för att de hemliga norske transporterna kom igenom på svensk sida. Norske motståndsledare, milorg-soldater och flyktingar eskorterades ut och in i Norge på detta sätt. Officiellt

3_Rävlyckan-Rävmarken_Minnestenen som ble avduket år 2000_Foto-Lars-Erik Hammar.TIF

var svenska regeringen neutral under andra världskriget.

I skydd av nattmörkret mottogs den 20 april 1945 nedsläpp av vapen från två engelska flygplan – den så kallade "Løytnantens stabskonferanse" som var kodnamnet. Droppet bestod av 30 fallskärmsförsedda containrar med 60 karbiner, 6 Bren-MG, 2 bazookas, ca 6000 gevärspatroner, handgranater och sprängämnen, uniformer, mat osv. Allt transporterades till "Missionshuset".

FRID

Ut på året 1945 blev det klart att friden var nära. Midnatt till 8 maj skulle alla vapen tåga. Det var frid i Europa. "Rävmark-gjengen" kunna begä sig till Halden och göra sin insats när tyskerna överga sig.